Minister Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

DBF-WFSN.055.5.2026.IS
Warszawa, 12 listopada 2026 r.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Odpowiedź na interpelację nr 20545

Szanowny Panie Marszałku,

składam na Pana ręce odpowiedź na interpelację Posła na Sejm RP, Pana Bartłomieja Pejo *w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (UD426) dotyczącego wysokości odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w uczelniach publicznych.*

Szanowny Panie Pośle,

w odpowiedzi na Pańską interpelację uprzejmie przekazuję następujące informacje.

Pismem z dnia 21 października 2026 r., znak: RM-0610-183-26 działając na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej Prezes Rady Ministrów Donald Tusk przedstawił Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej *projekt ustawy o zmianie ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (druk nr 3264). Podczas 68. posiedzenia Sejmu RP w dniach 5-6 listopada 2026 r. projekt ustawy został uchwalony bez poprawek. Kolejnym etapem prac legislacyjnych jest rozpatrzenie projektu przez Senat RP.

Aktualny tekst projektu ustawy wraz z uzasadnieniem, oceną skutków regulacji, raportem z konsultacji publicznych i opiniowania oraz zestawieniem uwag ze stanowiskiem Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (załącznik nr 1 i 2 do projektu) jest dostępny na stronie internetowej Sejmu – druk nr 3264, dostęp:

https://www.sejm.gov.pl/Sejm10.nsf/druk.xsp?nr=3264.

Projekt przewiduje przedłużenie do dnia 31 grudnia 2032 r. obowiązywania rozwiązania określonego w art. 262 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. poz. 1669, z późn. zm.), zgodnie z którym w latach 2019–2026 dla pracowników uczelni publicznej dokonuje się odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, zwany dalej „ZFŚS", w wysokości kwoty odpisu dokonanego w 2018 r., z możliwością jego zwiększenia – po uzgodnieniu ze związkami zawodowymi – do poziomu nie wyższego niż 6,5% planowanych przez uczelnię w roku poprzednim rocznych wynagrodzeń osobowych.

Szczegółowe założenia oraz metodologia oszacowania skutków finansowych projektowanej regulacji zostały przedstawione w ocenie skutków regulacji dołączonej do projektu.

Ministerstwo uwzględniło szacunki przedstawione przez Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP), dokonane na podstawie danych z 88 akademickich uczelni

Telefon: +48 22 52 92 718
adres e-mail: kancelaria@mnisw.gov.pl
gov.pl/nauka

ul. Wspólna 1/3
00-529 Warszawa

publicznych. Jednocześnie oparło swoje ustalenia na własnych wyliczeniach sporządzonych przez porównanie dwóch wariantów: wydatków wynikających z dalszego stosowania mechanizmu określonego w art. 262 ustawy – *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* oraz hipotetycznych wydatków, jakie uczelnie publiczne musiałyby ponosić od 2027 r. w przypadku wygaśnięcia tego rozwiązania i stosowania art. 144 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2026 r. poz. 1362), dalej: „ustawa PSWN". Jako wariant porównawczy przedstawiono również wyliczenia dot. sytuacji, kiedy do wysokości odpisu mogłyby być zastosowane przepisy ustawy z dnia 4 marca 1994 r. *o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych* (Dz. U. z 2024 r. poz. 288). Obliczenia ministerstwa objęły wszystkie uczelnie publiczne, również tzw. uczelnie resortowe działające w badanym okresie.

W projekcie przedstawiono m.in. zestawienie danych dot. wysokości odpisu na ZFŚS oraz wysokości planowanych rocznych wynagrodzeń osobowych brutto w okresie 2019-2025 z podziałem uczelni publicznych na grupy wg nadzorujących resortów. Ministerstwo przeprowadziło ocenę tych danych i przedstawiło swoje wnioski w ocenie skutków regulacji.

Odpowiadając na pytanie dotyczące liczby uczelni, które skorzystały z możliwości zwiększenia odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych do poziomu nie wyższego niż 6,5% planowanych rocznych wynagrodzeń osobowych, należy wskazać, że ustalenie takiej liczby nie jest możliwe na podstawie danych pozostających w dyspozycji Ministerstwa. Zgodnie z art. 144 ust. 4 ustawy PSWN, odpisy na pracowników uczelni oraz odpisy na byłych pracowników uczelni publicznej będących emerytami lub rencistami tworzą w uczelni publicznej jeden fundusz. W konsekwencji wartość odpisu na ZFŚS wykazywana w sprawozdaniu z wykonania planu rzeczowo-finansowego uczelni stanowi łączną wartość tych odpisów. Oznacza to, że na podstawie dostępnych danych nie jest możliwe wyodrębnienie części odpisu przypadającej na pracowników, a tym samym ustalenie, czy oraz w jakim zakresie dana uczelnia skorzystała z możliwości zwiększenia odpisu do poziomu określonego w ustawie. Niezależnie od powyższego należy zauważyć, że decyzja o zwiększeniu odpisu na ZFŚS pozostaje w zakresie autonomii uczelni i jest podejmowana w uzgodnieniu z działającymi w uczelni organizacjami związkowymi. Obowiązujące przepisy nie nakładają na uczelnie obowiązku przekazywania ministrowi informacji o skorzystaniu z tego rozwiązania. Ministerstwo dysponuje informacjami o łącznej wysokości odpisu na ZFŚS w poszczególnych uczelniach, jednak możliwość ich udostępniania podlega ograniczeniom wynikającym z art. 350 ust. 3 ustawy PSWN.

Utrzymanie odpisu na ZFŚS na poziomie wysokości z 2018 r. służy zapewnieniu uczelniom publicznym przewidywalności finansowej i nie może być utożsamiane z ustawowym ograniczeniem dostępu pracowników do świadczeń socjalnych. Projekt nie obniża wysokości odpisu w ujęciu nominalnym ani nie pozbawia uczelni możliwości jego zwiększenia. Uczelnia nadal będzie mogła, po uzgodnieniu ze związkami zawodowymi, przeznaczyć na fundusz dodatkowe środki, z zachowaniem określonego w ustawie limitu.

Należy zaznaczyć, że na poziom ochrony poszczególnych pracowników wpływa nie tylko łączna wysokość funduszu, lecz również sposób jego podziału. Zasady korzystania ze świadczeń określa pracodawca w regulaminie ustalanym z udziałem strony związkowej, przy czym ustawowym kryterium przyznawania świadczeń pozostaje sytuacja życiowa, rodzinna i materialna osoby uprawnionej. Oznacza to, że pracownicy o najniższych dochodach powinni być chronieni w pierwszej kolejności, a ograniczenie realnej wartości funduszu nie powinno być rozkładane jednakowo na wszystkie osoby uprawnione. Regulamin funduszu może przewidywać koncentrację środków na osobach najbardziej potrzebujących, a uczelnia publiczna może zwiększyć odpis, jeżeli pozwala na to jej sytuacja finansowa.

Przyjęte rozwiązanie realizuje zatem zasadę odpowiedzialnego wyważenia wartości: z jednej strony zachowuje stabilne źródło finansowania działalności socjalnej i mechanizmy ochrony pracowników, z drugiej zaś zapobiega automatycznemu wzrostowi kosztów, który mógłby ograniczyć zdolność uczelni do finansowania ich podstawowych zadań.

Przygotowując projekt, Ministerstwo skoncentrowało swoje analizy na skutkach, jakie dla sektora wywołałoby wygaśnięcie dotychczasowego rozwiązania z końcem 2026 r. Ustalono, że zmiana zasad naliczania odpisu wiązałaby się ze skokowym wzrostem kosztów ponoszonych przez uczelnie publiczne. Za najbardziej racjonalne i proporcjonalne na obecnym etapie uznano zatem przedłużenie obowiązującego mechanizmu do końca 2032 r. Rozwiązanie to zapewnia uczelniom przewidywalność finansową, a zarazem nie wyklucza zwiększenia środków na działalność socjalną tam, gdzie pozwala na to kondycja finansowa jednostki.

W ocenie Ministerstwa mechanizm zdecentralizowany jest obecnie rozwiązaniem bardziej elastycznym niż ustawowe wprowadzanie jednolitej ścieżki wzrostu odpisu dla wszystkich uczelni publicznych, niezależnie od ich sytuacji ekonomicznej. Wariant stopniowego zwiększenia wysokości odpisu oznaczałby w praktyce istotny i trwały wzrost kosztów uczelni, co wymagałoby zapewnienia dodatkowego finansowania całego sektora. Kwestia zwiększenia nakładów na szkolnictwo wyższe i naukę ma charakter szerszy niż projektowana regulacja i powinna być rozpatrywana w ramach celowościowej polityki finansowania sektora. Nie wyklucza to jednocześnie ponownego przeanalizowania zasad naliczania odpisu w przyszłości, po zgromadzeniu danych pozwalających ocenić zarówno potrzeby pracowników, jak i możliwości finansowe sektora.

Odnosząc się do pytania o zakresie podmiotowym projektowanej regulacji należy wskazać, że przepisy zmienianej ustawy – *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* regulowały kwestie wysokości odpisu na ZFŚS wyłącznie w zakresie odpisu na pracowników. Odpis na byłych pracowników będących emerytami lub rencistami, korzystających z opieki socjalnej uczelni objęty jest regulacją art. 144 ustawy PSWN i nigdy nie podlegał „mrożeniu”.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia
Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Marek Gzik
Sekretarz Stanu
/ – podpisano cyfrowo/

Do wiadomości:
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Telefon: +48 22 52 92 718
adres e-mail: kancelaria@mnisw.gov.pl
gov.pl/nauka

ul. Wspólna 1/3
00-529 Warszawa